Valtuustoaloite: Osa kunnan nurmikoista jätettävä leikkaamatta

KV 16.03.2026

Milja Karjalainen jätti Sosiaalidemokraattisen valtuustoryhmän puolesta seuraavan valtuustoaloitteen:

Kunnassa on useita viheralueita matalaksi leikattuina nurmikoina, yhteensä noin 38 hehtaaria. Käytäntö on syntynyt osin maisemallisista ja hoidollisista syistä, mutta tutkimustieto ja ympäristökokemukset osoittavat, että jatkuva, matalaksi ajettu nurmi heikentää merkittävästi pölyttäjien ravintoa, vähentää kasvilajiston monimuotoisuutta ja heikentää pieneläinten elinympäristöjä ja vaikuttaa näin myös kuntalaisten hyvinvointiin.

Me allekirjoittaneet esitämme, että kunta ryhtyy toimenpiteisiin, joiden tavoitteena on jättää valittuja ja tarkoituksenmukaisia viheralueita leikkaamatta joko koko kasvukauden ajaksi tai leikata niitä aiempaa harvemmin, esimerkiksi vasta kukintakauden päätyttyä. Toimenpiteen tavoitteet ovat:

1. ***Luonnon monimuotoisuuden lisääminen***
2. ***Pölyttäjäystävällisten alueiden lisääminen***
3. ***Kunnan ympäristöprofiilin parantaminen***
4. ***Taloudelliset säästöt kunnossapidossa.***

Perustelut

1. ***Luonnon monimuotoisuus heikkenee matalaksi leikatuilla nurmilla.***
   Matala nurmi ei tarjoa kukkivia kasveja eikä monipuolista kasvillisuutta, mikä vähentää hyönteisten, perhosten, pölyttäjien ja lintujen elinympäristöjä. Jättämällä osan nurmista leikkaamatta syntyy luonnonvaraisia niittymäisiä alueita, joissa kasvilajiston kirjo kasvaa. Luonnon monimuotoisuuden on osoitettu edistävän myös ihmisten terveyttä mm. vähentämällä allergioita.

2. ***Pölyttäjät hyötyvät merkittävästi pidemmästä kasvusta.***
   Pölyttäjät kuten mehiläiset, kimalaiset ja perhoset ovat riippuvaisia kukkivista kasveista. Pölyttäjien väheneminen on globaali ongelma ja monissa kunnissa on jo toimittu tilanteen korjaamiseksi. Kunta voi konkreettisesti edistää pölyttäjien elinvoimaisuutta pienillä ja kustannustehokkailla toimilla.

3. ***Ekosysteemipalvelut vahvistuvat.***
   Luonnonniityt sitovat hiiltä, pidättävät vettä, parantavat maaperää ja tukevat luonnon kiertokulkuja. Ne toimivat myös tärkeinä oppimisympäristöinä koulujen, päiväkotien ja asukkaiden ympäristökasvatukselle.

4. ***Taloudelliset vaikutukset ovat positiivisia.***
   Harvempi leikkaus vähentää polttoaineen ja työajan käyttöä viheralueiden hoidossa. Useissa kunnissa on havaittu, että luontoviheralueet eivät ole pelkästään ekologisesti vaan myös taloudellisesti järkeviä. Arvioiden mukaan niityttäminen vähentää kustannuksia noin 75 %.

5. ***Kunnan ympäristöimago vahvistuu.***
   Toimenpide osoittaa kunnan aktiivisuutta ilmasto- ja ympäristöasioissa (esim. kestävyys, hiilineutraalisuus ja luonnon monimuotoisuus). Vastuullisuus on yhä tärkeämpi osa organisaatioiden imagoa ja sillä voi olla merkitystä mm. asuinpaikkaansa harkitseville ihmisille.

Esitys

Esitämme, että:

1. *Kunta kartoittaa sopivat alueet, joissa nurmikon leikkausta voidaan vähentää tai lopettaa.*
2. *Toteutuksesta laaditaan selkeä ohjeistus ja aikataulu.*
3. *Asukkaille ja medialle viestitään muutoksen tarkoituksesta, hyödyistä ja rajauksista.*

Päätös — Valtuusto lähetti aloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Kh 30.03.2026 § 52

Aloite on (1) toteuttamiskelpoinen ja (2) kunnan toimialaa koskeva. Aloite ei ole (3) samankaltainen aiempien aloitteiden kanssa tai olemassa olevan toiminnan kanssa sekä (4) siihen ole mahdollista saada vastausta kysymällä.

Kyseisten ehtojen toteutuessa aloitteet on Nakkilan kunnassa säännönmukaisesti lähetetty valmisteluun.

Esittelijä — Kunnanjohtaja Ojakoski Markus

Päätösehdotus — Kunnanhallitus lähettää aloitteen tekniselle valiokunnalle valmisteltavaksi.

Päätös — Ehdotus hyväksyttiin.

Täytäntöönpano — tekninen valiokunta

TekVal 28.05.2026 § 60

Valmistelija — Tekninen johtaja Harri Kukkula, p. 044 747 5890

<u>Puistoalueet asemakaavoitetulla alueella ja niiden hoito tällä hetkellä</u>

Nakkilan asemakaavoitetuilla alueilla puistoja (kaavamerkintä P, VP,PI) on noin 87,5 ha sekä lähivirkistysalueita (kaavamerkintä VL) noin 51,3 ha eli yhteensä noin 140 ha. Näiden lisäksi on iso määrä katu- ja tiealueita, joihin kuuluu pientareita ja välikaistaleita. Kaikki nämä edellä mainitut eivät ole Nakkilan kunnan omistuksessa vaan

niitä omistavat myös valtio, yksityiset maanomistajat, seurakunta ja yritykset.

Nakkilan kunnan kaava-alueella nykyisellään nurmikonleikkurilla viikoittain leikattavia puistoalueita on yhteensä 14,9 ha. Näiden lisäksi leikataan kunnan kiinteistöjen piha-alueita ja katualueiden reunoja sekä muita alueita niin, että yhteensä kaiken kaikkiaan 36 ha hoidetaan jollakin tasolla. Katualueiden reunoja leikataan myös viikoittain ruohonleikkureilla ja toisinpaikoin kerran pari vuodessa traktorin perässä olevalla niittomurskaimella. Katujen reunoja leikataan osin lainsäädännöllisistä syistä koska katujen näkymäalueet ovat pidettävä kunnossa tai perustuvat sopimukseen valtion kanssa tienpitäjänä. Kunnalla on käytössä kaksi päältäajettavaa ammattikäyttöön soveltuvaa ruohonleikkuria. Näillä nykyiset leikkuualueet pystytään leikaamaan keskimäärin kerran viikossa niin että nurmialue pysyy hyvässä kunnossa. Leikkuukertoja ei voi harventaa koska lyhyeksi leikkaaminen ei onnistu kerralla mikäli nurmi on päässyt liian pitkäksi. Lisäksi kesä-heinäkuussa kunta perinteisesti tukee nuoria työllistämällä kuusi kesätyöntekijää, jotka auttavat työnnettävillä ruohonleikkureilla nurmen leikkuussa. Kesätyöntekijöiden työpanos kohdistuu pääosin tie-ja katualueiden nurmikon leikkaukseen.

Puistojen nurmikon leikkaamisella luodaan viihtyisät, siistit ja turvalliset julkiset viheralueet. Samalla vähennetään vieraslajien leviämistä, roskaantumista, jyrsijöiden määrää sekä epäsiistien rikkaruohoja ja runsaasti punkkeja olevien alueiden muodostumista. Hoidetut puistoalueet ja katujen reunat antavat hyvän ja siistin kuvan kunnasta myös kunnassa vieraileville ulkopaikkakuntalaisille. Kunta istuttaa ja hoitaa keväisin kesäkukkaset kunnan keskustaan ja perustaa noin hehtaarin kokoisen auringonkukkapellon, jotka myös lisäävät pölyttäjien elinvoimaisuutta. Lisäksi tänä vuonna on tarkoitus rakennetaa Kukkaskosken luontopolku, jossa koululaisten, päiväkotilasten ja asukkaiden on mahdollista tutustua alueen moninaisiin kasvilajeihin.

Monelle hoidetun puistoalueen reunassa asustavalle kiinteistönomistajalle kunnan puistoalueen huolellinen nurmikon leikkaaminen on tärkeä asia. Tästä osoituksena on nopea palaute, jos jokin osa puistoalueesta on jäänyt leikkaamatta. Osa asukkaista mitä todennäköisemmin kokisi puistoalueen leikkaamatta jättämisen hoitotason laskuna ja kunnalta huonona palveluna. Lisäksi on otettava huomioon että mikäli jokin leikattava nurmialue jätetään hoitamatta, sen palauttaminen nurmikonleikkurilla leikattavaan kuntoon on jo ensimmäisen kesän jälkeen työlästä ja kallista. Kustannussäästö jonkin nurmikonleikkurilla leikattavan nurmialueen leikkaamatta jättämisestä on vähäinen. Leikkaamatta jätettävän alueen koko tarvitsisi olla todella merkittävä, jotta siitä olisi taloudellinen hyöty. Leikkaamattakin jätetty puistoalue tarvitsisi vähintään kerran vuodessa kuitenkin niittää ja kaadettu heinä kerätä alueelta.

Kunnan omistamat pellot ja niiden käyttö

Kunnan omistamista viljelijöille vuokratuista peltoalueista (yht. n. 55 ha) on useita vuosia ollut luonnonhoitonurmena mm. Villilän alue 5,32 ha teollisuusalueeksi kaavoitetulla alueella Temal Toolsin takana, Tervasmäen alueella Olander-niminen tila 1,86 ha ja Salmela-niminen 2,26 ha:n alue Viikkalassa Matintiellä. Luonnonhoitonurmia niitetään vain joka toinen vuosi. Tällaisen luonnonhoitonurmen osuus kunnan omistamasta viljelysmaasta on siis noin viidesosa. Yleisesti ottaen Nakkilassa sijaitsevia peltoalueita on vastaavan kaltaisia seuraavasti, jotka ovat Nakkilalaisten maanviljelijöiden hoidossa;

luonnonhoitonurmi	219 ha
viherkesanto	20 ha
monimuotoisuuskasvit niitty	1 ha
monimuotoisuuskasvit riista	18 ha
monimuotoisuuskasvit pölyttäjä ja maisema	5 ha
yht.	263 ha

Jos kunnan nurmikoita jätetään niittämättä, niin pitäisi kuitenkin pitää silmällä sitä, ettei niittämättömillä alueilla kasva haitallisia vieraslajeja (uutena tulokkaana rikkakananhirssi) eikä tuulen mukana tai muuten tehokkaasti siemeniään levittäviä rikkakasveja (esim. ohdake, valvatti, voikukka, horsma, jättiputki, jättipalsami), jotka sitten taas haittaavat kotipuutarhureita omakotialueilla ja mahdollisia lähistön peltoviljelijöitä.

Ympäristönsuojelun kannanotto

Viheralueiden hoitotavoilla on merkittävä vaikutus luonnon monimuotoisuuteen. Tutkimusten mukaan jatkuvasti leikattavat nurmialueet ovat lajistoltaan köyhiä, kun taas harvemmin niitettävät niityt ja luonnonmukaiset viheralueet lisäävät pölyttäjien, hyönteisten ja lintujen elinympäristöjä. Erityisesti kukkivien kasvien säilyminen tukee pölyttäjäkantoja ja vahvistaa luonnon ekologisia verkostoja.

Luonnonmukaisten viheralueiden lisäämisen yhteydessä on kuitenkin huomioitava mahdolliset punkkiriskit. Tutkimusten mukaan punkkien esiintymiseen vaikuttavat erityisesti kosteat ja varjoisat ympäristöt sekä isäntäeläinten (sorkkaeläimet ja jyrsijät) määrä. Avoimet niittyalueet eivät lähtökohtaisesti muodosta niin suurta punkkiriskiä verrattuna tiheisiin pensaikkoihin ja metsänreunoihin. Viheralueiden hoidossa tulee huomioida kulkureittien ja aktiivisessa virkistyskäytössä olevien alueiden säänöllinen ylläpito, jolloin luonnon monimuotoisuuden edistäminen ja turvallinen virkistyskäyttö voidaan sovittaa yhteen.

Täydellisen hoitamattomuuden sijaan tavoitteena tulee olla hallittu luonnonhoito. Täysin ilman hoitoa jätetyt alueet voivat kasvaa umpeen tai altistaa haitallisten vieraslajien leviämiselle. Monimuotoisuuden kannalta tehokkaimpia keinoja ovat harvennettu niitto, oikea-aikainen niitto sekä niittojätteen poistaminen.

Talousnäkökohdat puistonurmien leikkuusta

Nakkilan kunnan kaava-alueella on siis nykyisellään, nurmikonleikkurilla säännöllisesti leikattavia puistoalueita yhteensä n. 14,9 ha. Näiden alueiden hoitaminen vaatii suunnilleen 1 vakituisen työntekijän 4 kk ja yhden kesätyöntekijän 1 kk työpanoksen kesäkaudelle. Lisäksi työn suorittamiseen tarvitaan kalustoa ja polttoainetta. Työkustannukset ovat n. 7500 € sivukuluineen ja kalusto- ja polttoainekustannukset ovat noin 2500 € eli yhteensä 10 000 € vuodessa. Kustannukset hoidettavalle leikattavalle nurmialueelle ovat siis noin 700 € luokkaa hehtaaria kohden. Mikäli nämä alueet jätetään leikkaamatta, jouduttaisiin niiltä heinikot kuitenkin syyspuolella niittämään ja keräämään niittojäte talteen ja toimittamaan se asianmukaiseen vastaanottopisteeseen, mikäli niittojäte on vieraslajeista vapaata. Käytännössä säästö kokonaisuutena jäisi näin toimittaessa suhteellisen vähäiseksi leikattavaan nurmialueeseen nähden.

Yhteenveto

Yhteenvetona voidaan todeta, että Nakkilassa on jo erittäin paljon aloitteen mukaisia puisto-, tie-, katu- ja peltoalueita, joita hoidetaan suunnilleen aloitteen mukaisesti jo nyt, tai ne ovat kokonaan luonnonvaraisia. Koeluontoisesti voidaan kuitenkin jättää leikkaamatta nurmikkoa liitteenä olevan karttaliitteen mukaisilta puistoalueilta Kareksesta, Keskustasta ja Hohtarin alueelta yhteensä noin 1,5 ha sekä kerätä ko. alueilta tulleet palautteet arviointia varten. Alueet tullaan kuitenkin niittämään loppukesästä ja niitetty heinä keräämään alueilta pois. Alueet ovat pyritty valitsemaan Nakkilan keskustan lähettyviltä ja niin, että ne sijoittuisivat tasapuolisesti kuntalaisten kannalta. Karttaliitteet kyseisistä alueista ovat pykälän oheismateriaalina. Kustannussäästönä kyseinen toimenpidekokeilu tulee olemaan kuitenkin vähäinen.

Esittelijä — Tekninen johtaja Kukkula Harri

Päätösehdotus — Tekninen valiokunta päättää antaa edellä mainitun lausuntonaan valtuustoaloitteen johdosta.

Päätös — Ehdotus hyväksyttiin.

Milja Karjalainen jääväsi itsensä asian käsittelystä sekä päätöksenteosta. Asta von Frenckell toimi puheenjohtajana pykälän käsittelyn ajan.

Täytäntöönpano — Siirto kunnanhallitus

Kh 15.6.2026 § 93
63/11.00/2026

Esittelijä — Kunnanjohtaja Ojakoski Markus

Päätösehdotus	Kunnanhallitus toteaa, että aloite on loppuun käsitelty.
Muutettu päätösehdotus	
	Kunnanhallitus toteaa, että aloite on loppuun käsitelty ja kohteiden valintaa koskeva kysely järjestetään kunnasta.
Päätös	Ehdotus hyväksyttiin.
Täytäntöönpano	aloitteen tekijä, valtuusto (ilmoitusasiat)